

Društvo za zaščito voda: Mnogi izzivi pri zagotavljanju vode za vse

V Slovenskem društvu za zaščito voda so danes opozorili na geslo letošnjega svetovnega dneva voda, ki poziva k temu, da nikogar ne pustimo ob strani. Spomnili so na posameznike v Sloveniji, ki še čakajo na urejeno kanalizacijo ali ne morejo plačati računa za vodo. Pogosto ob strani ostane tudi stroka, znane so težave romskega prebivalstva.

Na prvi pogled se je zdelo, da se z letošnjim geslom svetovnega dneva voda, ki bo 22. marca, v Sloveniji ne bomo poistovetili in da bo neopazno minil, na prvi pogled opozarjajoč na probleme manj razvitega sveta. "Pa se je znova pokazalo, da si je treba vzeti čas in tako kot vsako leto temeljito premisliti, kaj svetovni dan voda z letošnjim geslom Voda za vse sploh želi sporočiti," je v sporočilu za javnost poudarila članica upravnega odbora Slovenskega društva za zaščito voda Brigita Jamnik.

Slovenijo čakajo na poti do cilja zagotavljanja vode za vse številni izzivi, so prepričani v društvu. Tako so med drugim opozorili, da država glede na podatke iz leta 2017 zagotavlja dostop do pitne vode za 93,55 odstotka prebivalcev Slovenije, na Koroškem ta delež denimo znaša le 75 odstotkov. Preostali se oskrbujejo z vodo iz zasebnih vodovodov oz. iz vodovodov, ki oskrbujejo manj kot 50 prebivalcev.

Takšno stanje predstavlja svojevrstno tveganje, saj pristojne institucije nimajo ustreznih informacij in nadzora. "Ob upoštevanju geografskih značilnosti je podatek pričakovani, a opozarja na poseben izziv, ki je posledica razpršene gradnje ne le pri zagotavljanju pitne vode, temveč tudi pri odvajanju in čiščenju odpadne vode," je opozorila Jamnikova.

Na področju odvajanja voda država načrtuje opremljanje z javno kanalizacijo v naseljih, v katerih po nekaterih podatkih živi 78 odstotkov prebivalcev države. Za okoli 445.000 prebivalcev pa se bodo rešitve iskale drugače, predvsem z individualnimi sistemi za odvajanje in čiščenje.

Pri javni kanalizaciji država beleži napredek, a napreduje počasi in zamuja z roki. Približujejo pa se tudi že roki za ureditev odvajanja in čiščenja odpadne vode v manjših naseljih in tam, kjer se bodo iskale individualne rešitve. "Treba bo priznati, da so projekti odvajanja in čiščenja odpadne vode glede na zahtevnost in pomen, ki ga imajo za okolje in naše zdravje, nekoliko predolgo, ko smo se obveznosti sicer že zavedali, obstali ob strani," je opozorila Jamnikova.

Spomnila je tudi, da ob strani ostajajo tisti, za katere je strošek pitne vode previsok in si ga zaradi prenizkih prihodkov ne morejo privoščiti. "Vzpostaviti bi morali mehanizme in rešitve za primere, ki so upravičeni do znižanja višine računa ali do popolne oprostitve plačila storitev, povezanih z vodo," je menila. Na vsak način pa je treba preprečiti oplajanje kapitala na tej dobrini.

Ob strani pogosto ostane tudi stroka, ki se ukvarja s problematiko upravljanja voda. Obstaja vtis, da vse prevečkrat glavni kriterij za izbiro rešitev predstavljata kratkoročna ekonomska in politična korist, namesto dolgoročna dobrobit prebivalcev, meni strokovnjakinja. "Pametna politika stroke ne pušča ob strani. Odgovorna stroka pa ne sme obstati ob strani in mora, kadar je to strokovno argumentirano, podpirati politiko," je poudarila.

Še ena od odprtih tem je oskrba z vodo in ureditev sanitarij za romsko prebivalstvo. "Način življenja te socialne skupine, na primer na Dolenjskem, je daleč od razvitega sveta, zato ni moč pričakovati ureditve, ki bi v eni generaciji ali še prej rešila zagato ustavne pravice Romov do pitne vode. Spremembe na bolje lahko pričakujemo le s stalno naselitvijo, opremljanjem zemljišč z infrastrukturo in končno integracijo, za katero pa je obdobje do leta 2030 bistveno prekratko," je ocenila.

Ob strani ostajajo tudi neinformirani. "Kadar je beseda o okolju in vodi, sta neznanje in neinformiranost nevarna, lahko celo življenjsko," je opozorila Jamnikova. Danes so informacije javno dostopne, če niso, pa imajo uporabniki pravico in dolžnost, da jih zahtevajo in se z njimi seznanijo. "Res pa je, da je za to treba vložiti nekaj truda in tudi znanj, da se jih interpretira ter pripravljeno, da slišimo in razumemo eden drugega," je še zapisala strokovnjakinja.